

Leasan 8: Bàs Dhòmhnail Dhuibh an Canaigh

Air ath-innse le Angela NicAoidh

Tar-sgrìobhadh

Tha an sgeulachd seo a' dol air ais chun an àm a bha fear ris an canadh iad Dòmhnall Dubh Mac 'ic Ailein na cheann-cinnidh air Clann Raghnaill. Bhuineadh àireamh-shluaigh mhòr dhan chinneadh seo 's iad sgapte eadar iomadh sgìre is eilean, o Mhùideart gu Uibhist, Canaigh, Eige, Rùm agus Eilean nam Muc. Bha cumhachd air leth aig na cinn-cinnidh aig an àm agus bha an sluagh anns gach àite a bha fo smachd, a' coimhead suas ri ceann-cinnidh Chlann Raghnaill.

A rèir na sgeòil, 's ann an Eilean Chanaigh a fhuair Dòmhnall Dubh Mac 'ic Ailein am bàs agus seo mar a thachair e.

'S e duine làidir, ladarna a bha ann an Dòmhnall agus bha e air a ràdh gun robh cliù aige airson a bhith borb. Chaidh iomadh droch rud a chur às a leth.

Uair a bha seo, bha Dòmhnall air a bhith ann an Uibhist agus bha e air an t-slighe gu Mùideart ann am birlinn – bàta sònraichte a bhiodh aig ceann-cinnidh – nuair a thàinig fìor dhroch shìde. Bha e air a ràdh gun tigeadh stoirm is uisge a h-uile turas a chuireadh Dòmhnall gu muir, agus bhite cuideachd ag ràdh gum biodh muile-mhàg a' leantainn na birlinn air an t-slighe eadar tìr-mòr na dùthcha agus Uibhist.

Co-dhiù, air an turas a bha seo bha an aimsir cho fìor dhona 's gum b' fheudar dhaibh fàsadh a ghabhail ann an acarsaid Eilean Chanaigh. Bha Dòmhnall air fàs tinn agus dh'fheumadh iad a thoirt bhon bhàta gu taigh air an robh Taigh na Dòrlinn. Chaidh an sgioba còmhla ris agus chaithris iad an ceann-cinnidh fad na h-oidhche.

Cha do dh'fhàs e na b' fheàrr ge-tà, agus 's ann a chaidh e na bu mhiosa. Às dèidh dà oidhche agus latha, cha robh Dòmhnall càil na b' fheàrr. Mu mheadhan-oidhche air an dàrna oidhche, bha an sgioba aige còmhla ris nuair a chual' iad fuaim uabhasach aig an doras.

Nuair a chaidh fear dhe na gillean chun an dorais agus a dh'fhosgail e e, thàinig cù mòr, dubh a-steach dhan t-seòmar. A rèir na sgeòil, chan fhacas a leithid riamh roimhe air an eilean. Choisich an cù suas chun na leapa air an robh Dòmhnall na shìneadh. Cha tuirt duine dhe na bha an làthair smid. Thionndaidh an cù, dh'fhalbh e a-mach agus chaidh an doras a dhùnadh às a dhèidh.

Goirid an dèidh sin, chual' iad fead àrd bho thaobh a-muigh an taighe. Thug seo air Dòmhnall èirigh na shuidhe anns an leabaidh, ach cha robh fear den sgioba aige – duine mòr làidir air an robh Raghnaill Mòr Mac Ailein Òig – fada ga chur air ais na shìneadh.

Ge-tà, cha b' fhada gus an cuala iad an dàrna fead a bha na bu chruaidhe na a' chiad tè. Dh'èirich Dòmhnall a-rithist, an turas seo le leum chun an làir, ach fhuair Ragnall grèim air mu mheadhan agus bhuail e air ais air a dhruim dìreach san leabaidh e.

An uair sin thàinig fead eile, a bha na bu chruaidhe na an dà fhead a chualas ron sin. Le aon leum, bha Dòmhnall aig an doras, ach fhuair Ragnall grèim air anns an dearbh dhòigh 's chuir e air ais dhan leabaidh e.

Tha e air a ràdh gun do ghairm an coileach aig an dearbh àm sin agus gun do chaochail Dòmhnall Dubh Mac 'ic Ailein ro mhadainn. Chaidh a chorp a ghiùlan à Canaigh gu Mùideart anns a' bhirlinn aige fhèin.

Agus sin agaibh na th' agamsa den sgeulachd sin.